

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 24 Cor.
Pe jumătate an 12
Pe 1 lună 2
Numai de Duminică pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la administrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Lupta croaților.

Se pare că politica șovinistă a confrăților nostri unguri, inaugurată înainte cu vre-o trei decenii și urmată cu orbie tot crescândă, începe să-și dea roadele chiar în acest an al Domnului.

De peste Drava vin vești foarte serioase despre proporțiile ce a luat mișcarea croată care tinde spre desăvârșită rupere de Ungaria. În deosebi sunt alarmante pentru unguri știrile ce primesc despre primejdia în care se află ungurii de acolo, pripășiți de guvernele ungurești pe la căile ferate și alte funcții publice. Un țipet răsună în toată presa maghiară, că viața ungurilor este în primejdie și cer în gura mare grațnic ajutor pe seama lor.

Dar, să întrebăm, ce unguri sunt în Croația căci după cunoștințele noastre geografice și etnice acolo se află numai sârbi, germani și italieni; viața căror unguri este deci primejduită?

Revenim la însăș cauza discordiei între croați și unguri, căutând răspunsul la aceasta întrebare. Ce caută oștirea aceea de funcționari unguri pe teritoriul autonom al statului croat?

Nu erau destule teritoriile naționale ale atâtor popoare din Ungaria, cari sunt dator să întrețină un leghion de slujbași, străini de limba și naționalitatea lor, trebuia depășit și teritoriul autonom al Croației, pentru a așeza întreaga clientelă în slujbe, clientelă recrutată pentru a putea fi pusă în serviciul caraghioasei himere a imperialismului maghiar.

Nu vrem să intrăm aci în discuția polemiei dintre guvernul unguresc și Croați,

cari nu văd de ce dânșii ar fi dator să pe teritoriul lor autonom să dea pâinea slujbelor publice ungușilor în vreme ce o pot da poporului băștinaș, care încă are nevoie de ea — insistăm numai asupra țipetului ce răsună despre primejdia în care se află viața ungușilor de-acolo și asupra învățăturii ce se poate scoate din el.

N'ar fi primul caz, — dacă știrile despre primedia ungușilor în Croația s'ar dovedi de adevărate, — că lăcomia aceasta, d'a se hrăni din seul altora, să se răsbune în forma aceasta destul de îngrozitoare. Luând vremurile numai dela 1848 încoaci, aflăm câteva date fatale la poporul ungușesc, când a trebuit să plătească, poate prea scump, situațiile avantajoase pe cari le menține în mijlocul și în detrimentul altor popoare. Un lucru de altfel nu se poate mai firesc.

Nu e popor pe lume căruia să-i placă o oblăduire străină, care să dea bucuroși pâinea sa străinului și el să flămânzească. Și dacă cu toate acestea i-o dă și-i tolerează domnia, o face din nevoie și până atunci, până când e silit s'o tolereze. Vine însă vremea, vine pentru orice popor, când fie prin împrejurări externe, fie prin o concentrare a voinței sale reușește să-și scuture pe un moment cătușele și atunci profită de aceasta pentru a scăpa de tot ce-i străin pe corpul său.

De multeori este groaznic și neomenos atunci chipul, în care se face aceasta.

Istoria însă nu judecă niciodată prea aspru aceste atrocități și victimele nu pot stoarce prea multă compătimire, pentru că cu toate exemplele înfiorătoare, se găsesc totdeauna lacomi și haini, cari vreau cu ori-

ce preț să ferească pe alții și în acest avânt nobil se leagă ca scaiul de capul lor.

Iată de ce când cetim despre atrocitățile ce se zice că se comit contra slujbașilor unguri în Croația, în sentimentele noastre de compătimire se amestecă și multă indignare împotriva acelor cari i-au dus acolo și cari îi țin acolo, nepoftiți și nechemați de nimeni.

Reforma electorală și revizuirea regulamentului. La știrea dată ieri de noi adaugăm, că guvernul vrea să stabilească o legătură, un *iunctim*, cum se zice în frumoasa latinească a politicii ungurești, între sufragiul universal și revizuirea regulamentului, vrând să asigure mai întâiu revizuirea, înainte de a aduce reforma electorală. Să vedem însă ce zice opoziția și chiar majoritatea la asta...

Pentru capitalul evreiesc. Camera a ținut ieri o scurtă ședință formală. S'a discutat asupra liniei ferate vicinale din valea Borșii, în Maramurăș, cu care prilej un deputat *Bródi Ernő* a confirmat o teză caracteristică. Să votăm subvențiile date acestei linii ferate, a zis, căci trebuie să răsplătim pe bietul popor rutean pentru patriotismul său, dându-i puțința de a-și câștiga pâinea. Va să zică statul nu-i chemat să se îngrijească de toți cetățenii lui deopotrivă, după *Bródi*, ci trebuie să-i răsplătească numai pe cei cari să maghiarizează, lăsând pe »trădători« în voia sorții. *Zboray* și *Rakovszky* au arătat însă că din subvențiile acestea nu ar profita poporul rutean ci capitaliștii și întreprinzătorii evrei ai liniei ferate.

Frazele patriotice ale lui *Bródi*, care-i evreu, nu au avut deci alt scop, decât de-a

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Intâlnirea.

Afară e o liniște adâncă, cum sunt în apusul soarelui zilele de Decembrie. În casă și mai mare părea liniștea; se zărea Villa Viola, printre zăpada mare, neatinsă încă, candidă ca o floare, par'că și mai tristă în liniștea ce o înconjură. În casă, în micul salonaș, încălzit, eră bine.

Ioan Milescu întins a lene pe divan recitea pentru a nu știu câta-ora micul bilet parfumat unde o frază laconică eră scrisă de-o mână aristocratică.

— Mâne la patru voiu fi la Villa Viola.

Fiori de plăcere și bucurie îl treceau prin tot corpul.

Încă douăzeci de minute de așteptare. Cum trecea de încet acest timp. Observă dacă în jurul lui eră totul demn de-a aștepta pe cea mult dorită; zilele acestea de iarnă atât de scurte, par'că puneau deja o umbră în micul salonaș cochet, care eră luminat numai de-o singură fe-reastră. De sigur nu eră veselie ca acea lumină palidă, ce par'că îi da o senzație de frig și în acea căldură dulce și parfumată. Nervos, nemulțumit chiar, aprinse lampa cu globul de cristal albastru și privi un moment efectul, acum da eră plăcut, grațios mult acel mic cuib, făcut expres pentru dragoste, căci se amorniză perfect cu culorile tapetelor, pereților și mobilelor. Cu un fior de voluptate cu sânge, aranjă divanul care i-se păruse că nu stă bine, îndreptă o superbă roză ce închinase capul tristă pe marginea amforei aurite, apoi s'apropiă de fereastra închisă, spio-

nând printre geamurile aburite sosirea mult iubitei.

Oh, cum întârziă! Cât îl făcea de nervos acea așteptare atât de lungă! Rămase astfel absorbit cu fruntea răzimată de geamurile umezite, cu privirea perdută pe alee, ce se zărea ca o fâșie neagră, pe când gândul se reîntorcea spre trecut, la istoria iubirei lui infocate!

Căci eră o pasiune oarbă a cea ce simțea pentru Cecilia Tulescu, intelectuala și suava creatură ce fără voia ei îl fermecase.

O pasiune împărtășită, dar căreia ea îi rezistase cu putere mult înspăimântată de abisul în care aveă să cadă, căci mândria ei n'o lasă a înșelă pe soțul ei, care-i fusese impus, dar al cărui nume îl purtă și care eră cu toate cele ce o făcea a suferi, tatăl copilului său!

Dar într-o zi fatală, complicii singurătatea și tristețea ei nemărginită, rezistând încă prin voință sensurile ei cedară fără voe, și pentru prima-dată în viața sa deja mamă și soție, ea gustase nespusa voluptate a iubirei ce o dă păcatul.

O cliplă, o cliplă singură, după care trecând nebunia carnei, ea încercase cu desperare a se salva, a pleca, a repara, a-și recâștiga libertate, covingând pe Jean, că aceea fusese o surprindere a simțurilor, și că ea nu simțea acum decât un desgust adânc un dispreț pentru ea și el.

Jean surisese, sărutându-o pe ochi cu pasiune, pe acei ochi albaștri, obosiți de iubire, înconju-rați cu cearcane vinete, surisese, lăsând-o să creadă tot ceea ce i-se părea ei, fiind sigur de-a fi adorat de acea ființă ce o simțise tresărind în brațele sale, și a cărei gură în bucuria posesiunii cău-tase cu nesat pe a lui: astfel se lăsaseră prima

data, ea decisă a nu-l mai revedea, el sigur de a o reavea când va voi.

Dar Cecilia Tulescu care îl evitase la început, fusese constrânsă al întâlni în societatea unde se ducea și se înspăimântase de îndrăzneala de pasiunea lui care acum se făcea publică, adorând-o și dorind-o, și-l rugase înzadar de-a o lăsa în pace, de-a o uita, a aveă milă de ea...

El nu știa, nu voia să înțeleagă cum o femeie deja posedată odată, acum nu mai voia a cădea, el nu voia să înțeleagă marele sacrificiu al femeii soție și mamă, nu pricepea sublima renunțare voluntară pentru altarul datoriei.

Și urmând asaltele mai desperate ajungând până și la amenințare de a face un scandal, obținuse în fine intâlnirea aci în Villa Viola.

De sigur va veni. Însă cum? În trăsură? Călăre? Da, poate călare, căci era mai ușor a nu fi observată de curioși; și se gândea cum ar fi alergat în calea ei și pregusta deja plăcerea nespuse a emoțiunii ei și prima dulce sărutare dată asupra voalului ușor umezit de răsuflarea-i înghețată... ea venea în fine după atâtea îndoeli și cine știe, câtă suferință! — Oh, acum n'ar mai fi lăsat-o să plece ca data cealaltă, ca cea dintâi, nu, — căci i-ar fi dat atâtea sărutări arzătoare, atâtea dulci mângăieri, că ea n'ar mai fi putut aveă curajul de a rezista și trebuia să fie a lui!

Și atâtea era de adâncă intensitatea dorinței, că el se simți cuprins deodată de o slăbiciune, în-cât singur se sperie.

Tăcut, neauzit din cauza zăpezii ajunse la el, sgomotul unei trăsuri și o cliplă în urmă o zări

sustineă interesele capitalului jidovesc și nu al poporului rutean.

Secretarul de stat *Szterényi* apărând proiectul și subvențiile, ele, firește, se votează. Astfel se prădează banii contribuabililor, îmbogățind pe câțiva capitaliști evrei...

Guvernul începe să cedeze. Conflictul croato-maghiar.

Pe cât de voinicos și de energie se arată guvernul în fața lumii ungurești când este vorba de croați — pe atât de multe neplăceri îi pricinuieste această afacere în realitate.

Dacă croații nu vor ceda, dacă nici ajurnările, nici dizolvările fără capăt ale camerii croate nu vor înmuia rezistența lor dârză, atunci în cele din urmă tot guvernul unguresc va trebui să cadă și croații vor triumfa. Guvernul unguresc își teme deci cu drept cuvânt pielea și știe că lupta aceasta în cele din urmă nu poate fi mortală decât pentru el însuși.

Iată dară ce-l face ca el pe ascuns să umble să imbie pe croați cu diferite concesiuni. El făgăduiește croaților că va înființa în ministerele ungurești secțiuni croate, concesiuni privitoare la dări etc. Laudă li-se cu vine însă croaților pentru că *au respins toate aceste bliduri cu linte*. Dimpotrivă, ei se gândesc la

O nouă obstrucție.

Iată ce scrie ziarul croat »Obzor«:

Națiunea croată va trebui să continue lupta constituțională până la nouele alegeri, cari probabil vor fi în primăvara viitoare. Până atunci însă coaliția sârbo-croată va trebui să ducă lupta în camera ungară.

Ea va trebui să caute să trântescă nu pe ban, ci pe stăpânul său, guvernul unguresc. La toamnă trebuie să se înfățișeze prilejul de-a executa planul acesta. *Ei vor face obstrucție împotriva bugetului până când guvernul unguresc va fi nevoit să reducă*

tot bugetul la un singur articol (ca lex Kossuth) pentru a putea fi votat.

Deputații croați cutreieră cercurile lor și declară tot mai mult că Croației nu-i mai rămâne decât să se rupă de Ungaria și unindu-se cu celelalte popoare sud-slave să întemeieze Marea-Croație.

Atitudinea partidului Starcevician.

În »Agramer Tageblatt« de astăzi șeful partidului starcevician, care se știe că are ca program desfacerea Croației de Ungaria, arată că ajurnarea camerei croate este anticonstituțională. Deși regele zice are dreptul de ajurnare, totuși, zice el, faptele guvernului responsabil trebuie să fie în congruență cu opinia publică și cu aspirațiile poporului. Ajurnarea a fost nepotrivită și faptul că, adunându-se camera, situația s'ar mai fi limpezit. Deputații coaliției sârbo-croate și-ar fi făcut darea lor de seamă asupra situației, partidul starcevician și-ar fi arătat atitudinea și banul Rakodczay și-ar fi putut expune programul,

Două păreri asupra conferinței de pace.

Spania e gata a discuta limitarea armamentului — iar ministrul de externe al Statelor-Unite crede că această conferință trebuie să fie urmată de multe altele.

Ministrul de afaceri străine al Spaniei, Allende Salazar, a declarat următoarele, unui ziarist care i-a cerut părerea, relativ la lucrările conferinței dela Haga:

»Evident, deliberările conferinței nu vor ieși din măsura de a evita complet întrebuintarea forței între națiuni. Dar dacă sferile de acțiune ale comisiunilor internaționale de arbitraj se precizează și se măresc; dacă se face revizuirea convenției din 1899 asupra legii în uz pentru războiul pe uscat, și la aplicarea acelor din 1864 pentru războiul maritim, să codifice regulile în acest fel de război astfel ca să se micșoreze ororile luptei, dacă definirea drepturilor și datorilor națiunilor neutre pe mare va face conflictele mai dificile cu beligeranții, s'ar realiza o operă de binefacere umană.

»Tot ceea ce tinde a prepara soluțiunea problemelor create de neînțelegerea măriri a sarcinilor militare și navale va contribui la ideea păcii.

»Pentru asta guvernul regelui Spaniei se declară din primul moment dispus a lua parte la examenul acestor probleme, dacă și alte cabinete vor manifesta intenția de a le ridica în conferință.

»Diplomația și știința juridică europeană vor avea la Haga concursul eficace al diplomației și al științei ispano-americane atât de fecundă din punctul de vedere original«.

Iată acum și ce a declarat Elihu Root, ministrul de externe a Statelor-Unite:

»Conferința, căreia îi urăm din toată inima cel mai mare succes, va face de sigur un mare pas înainte.

»Ea va ajuta nu numai a defini și garanta drepturile neutrilor dar și a reduce risicul conflictelor între națiuni și ororile posibile ale războiului.

»E sigur că lucrările conferinței nu vor putea fi împinse mai departe.

»Să credem că această conferință va fi urmată de altele. Fiecare nouă conferință va relua lucrările de-acolo unde precedentele le-au lăsat. Și astfel pas cu pas, cu timpul, cel mai mare progres va fi realizat.

»După părerea mea, simplul fapt al reuniunii unei conferințe, precum și obișnuința națiunilor de a discuta în mod amical afacerile de interes internațional sunt deja o mare binefacere pentru menținerea păcii în lume«.

Scrisori din Budapesta.

III.

Budapesta românească.

Mă iertați că încep cu acest paradox. Da există și o Budapesta românească. Mai deunăzi mă plimbam pe stradele capitalei cu un român, venit din provincie. Și atunci privind, fără să vreau, orașul nu prin prizma obișnuită mie, ci prin prizma celui nou venit, observai căți români sunt aici. Într-o plimbare de un ceas am întâlnit pe strade de vre-o 5—6 ori persoane cu care mă salutam românește și dacă mă opream, vorbeam românește.

— Păi bine, îmi spunea tovarășul meu în glumă, eu am venit să văd Budapesta ungurească, nu cea românească.

Este lucru firesc, ca în capitala Ungariei să trăiască un număr măritor de români. Imprejură-

oprindu-se la poartă... în fine sosea! — Se retrase dela fereastră, dete jos perdelele grele, ridică bogata portieră de pliiș și coborî repede scările, pentru a-i ieși în cale.

Cecilia traversa alea, mergând încet, părea oboșită, învăluită, în haina, cu voalul ridicat pe față-i ovală colorată ușor de frig; de mână ținea pe fiul ei...

Văzând copilul Jean se oprî înmărmurit pe pragul casei, ca lovit de un ce dureros... De ce aceea ființă, mică cu ea? Era oare acel copil care trebuia s'o apere? Atunci prea se simțea slabă dacă era așa.

Sau poate nu-l iubea? Sau fusese silită al lua cu ea pentru a îndepărta bănușele, pentru a salva aparențele? I-se părî mai rezonabilă această idee și se linișți; un copil de doi ani nu te pliticește ș'apoi ușor se poate da unei servitoare.

Astfel pe deplin asigurat de judecata lui, întinsă mâna pentru a lua mâna ei mică și înmănușată zicându-i cu pasiune.

— Îți mulțumesc iubito!

Ea răspunse fără a-l privi stringând mâna copilului nervoasă:

— Nu-mi mulțumi, căci nu e nimic din ceea ce crezi.

— Cum? Dar pentru ce ai venit atunci?

Ea îl privi tristă și serioasă zicându-i:

— Am venit, — și vocea ei avea o intonație străină, care te făcea a ghăci suspinele ce voiau a ieși din pieptu-i fără voce, — am venit ca să te rog în numele fiului meu, în numele mamei D-tale, în numele a tot ce ai mai sfânt pe pământ, de a mă cruța, de a nu mă mai tortura în

niște chinuri cari măucid...» El rămase nemișcat, privind-o cu durere, lovit de acea rugăciune tristă, care spulbera astfel toate visele, toate speranțele sale.

— Urcă-te sus Cecilio, — zise el apoi, împingându-o cu dulceață spre scară.

— Nu, amicul meu îți mulțumesc, nu mă pot oprî de loc... Ș'apoi de ce ar trebui să mă duc sus? Nu ți-am spus deja ceea ce inima dorește a te ruga?

Jean se irită de acea răceală ce lui i-se părea încăpăținare sau pură cochetare, pe care ea o jucă pentru a-l duce la extremul pasiunii ce-l înnebunea.

— De ce ai venit dar? — replică el aspru, cu o voce atât de schimbată încât Cecilia simți fiori de frică. — De ce mi ai dat această întâlnire.

— Pentru a-ți spune ce ți-am spus — zise ea.

— Dar această rugăciune mi-ai făcut-o deja de mii de ori.

— Și niciodată n'am fost ascultată, de aceea acum venind, speram...

— Urcă-te, urcă-te sus Cecilio, vom discuta dacă-ți va plăcea, ș'apoi te voi lăsa să pleci, dar vezi singură că aici nu putem vorbi astfel în frig... poate va face rău și copilului D-tale...

Ea atunci cedă insistențelor lui și fără a mai vorbi, urcă, alături de el scară luminată, în cele două camere prin care trebuia să treacă pentru a merge în salonaș, cum copilul mergea înaintea lor, el o apucă de mijloc, și o sărută cu violență, cu pasiune și-i zise cu infocare:

— Oh, dacă tu ai voi, cum te-aș iubi!...

Ea abia reținî un strigăt de spaimă, merse mai repede înaintea lui, fugind din mâinile lui

cari căutau a o strânge mereu, dorind a ajunge mai curând acolo unde eră lumina mai mare, căci eră spăimântată de el, se teme de ea însăși, de puterile ei cari o trădau, de sângele său arzător care se agitase la acea sărutare pasionată, îi eră teamă... căci îl iubea!

Jean ridică portiera și intrară ambii în salonaș, dar erau încurcați și nici unul acum nu îndrăznea a vorbi.

Copilul începuse a se juca pe covorul gros și moale gășind distracție în miile de fleacuri ce le găsea prin toate părțile.

Jean atrase dulce pe Cecilia pe divan și o ținu strânsă de el, șoptindu-i la ureche dulci cuvinte de iubire... ea slabă, abia găsi puterea de a-i șopti ca într-o rugă:

— Jean, Jean, fie-ți milă de mine!!

Dar nu putea, n'avea puterea de a mai zice altceva căci avea ochii plini de lacrimi, pentru durerea nesfârșit de mare, ce trebuia s'o ducă în acea luptă teribilă a simțurilor și datoriei!

Pentru o clipă avu viziunea unei fericiri nemărginită... Își închipui cât de fericită ar fi putut fi, dacă ar fi putut gusta în toată libertatea, acea iubire adâncă ce-i arată el, tinăr, puternic și frumos... către care se simțea atrasă cu toată inima sa pasionată... dar nu era peste puțină acel vis... ea era legată de altul și trebuia să nu uite, că era nevoită a porunci inimei, căci avea copilul, care nu trebuia să roșească niciodată pentru ea! — Oh, dar acel braț puternic ce-i strângea cu foc mijlocul, îi lua par'că orice putere și orice acțiune... Dumnezeu, cât de slabă este o femeie! Dar nu se putea ca acum să-i slăbească curajul, nu se putea să mai fie a lui, căci atunci va fi

rii care ne-au legat soartea de țara aceasta, ne-au legat cel puțin prin legăturile intereselor economice și politice, dacă nu culturale și sentimentale de capitala acestei țări. Oricare capitală modernă este mult-puțin expresia etnică a țării întregi. Acesta este rezultatul firesc al ascendentului puternic pe care îl are azi orice centru asupra țării sale.

Budapesta nu-i numai cel mai mare oraș unguresc, dar și cel mai mare oraș nemțesc, iudeo-vest sau slovacesc al Ungariei. Ca să amintesc numai de slovacii de aici, ei trăesc aici în număr de cel puțin 50—60.000, aproape toți ca muncitori, sau mici meseriași, fără să se mai pomenescă de marele număr de slovaci, mai ales intelectuali și funcționari maghiarizați, cari nu mai vreau să știe de poporul lor. Sunt cartiere întregi, mai ales muncitorești, în Iosefstadt, cari sunt aproape curat slovaccești și unde pe strade auzi foarte mult vorbă slovaccească.

Față de celelalte neamuri, românii nici nu sunt prea bine reprezentați în capitală (lucru care de altcum nu trebuie să ne întristeze de loc). În lipsă de-o statistică, numărul lor poate fi pus foarte aproximativ la 3000.

Dar mai există o Budapestă românească în afară de români. Sunt numărșii străini (unguri sau de alt neam) pe cari îi întâlnești în capitală și cari locuind pe marele teritoriu locuit de români au învățat de bine de rău românește.

— Și eu știu românește! De câte-ori nu i-se întâmplă unui român din Budapesta să auză cuvintele acestea, rostite în diferite nuanțe dialectale și învrăstăte cu nuanțe ungurești!

Cartierele locuite mai cu seamă de români sunt cartierul VIII și IV. (Josefstadt și Innere Stadt). Să împărțim pe românii de-aici în două categorii principale: Studenții cari sunt mai mult un element flotant și ceilalți români cari sunt mult-puțin stabiliți aici în Budapesta.

Voiu vorbi mai întâiu de cești din urmă.

Când se vorbește de *colonia românească* din Budapesta, lumea înțelege de obicei pe intelectualii români din capitală și uită că aici trăiește și un număr oare-care de meseriași și muncitori români.

Aceștia din urmă țin adesea întruniri. Deși ei sunt cuprinși de spiritul socialismului, dupăcum aici este inevitabil, totuși cei mai mulți din ei țin la limba și legea lor românească. Tot ei au organizat și adunarea muncitorilor români, despre care ați raportat și D-voastră la timpul său.

Intelectualii români de aici însă nu căută în deajuns contactul cu meseriașii.

Ei ar putea să organizeze cu ei întruniri și i-ar putea organiza cu scopul de a-i păstră pen-

tru românism și de a-i îndemna să se stabilească prin provincia românească, unde este atâtă nevoie de o clasă de mijloc românească. Așa cum este azi, colonia românească, intelectuali și meseriași, nu pot fi priviți decât ca un element care își menține greu ființa națională și după o generație două sunt osândiți în chip fatal să se desnaționalizeze, contopindu-se în marea asta de străini.

Să nu se uite că românismul de aici deși mai numărșos și mai tare decât s'ar crede, este un produs anormal și nefiresc al împrejurărilor. Românii de aici nu pot avea niciodată rădăcini în oraș ci toate împrejurările sunt nefavorabile pentru existența lor. Totdeauna ei vor fi aici străini și trebuie să se simtă străini. Odată ce vor începe să se simtă aici bine ca acasă, primul pas inconștient către desnaționalizare este făcut.

Pentru aceea ziarul acesta a combătut cu toată dreptatea orice nizuință de concentrare a românilor aici în Budapesta.

Din străinătate.

Franța.

Mișcarea viticolă. Mișcarea violentă a vierilor se potolește încetul cu încetul. Mai ales faptul, că șefii mișcării au fost parte terorizați, a ajutat mult. Primarii orașelor dela sud au hotărât, să nu reîntre în funcție, până guvernul nu va sană relele, cari bântuiau în sud, nu redă libertatea celor arestați din cauza mișcării și nu ordonează rechemarea trupelor.

Spania.

Călătoria regelui Alfonso al Spaniei. Regele Spaniei Alfonso va călători cu regina la finea verei la Cowes sau Haga, unde se va întâlni cu regina *Wilhelmina*, apoi va merge în Austria, unde va avea o întrevedere cu împăratul și regele nostru, — în Ischl sau Viena.

Statele-Unite și Japonia.

Conflictul. Președintele Statelor-Unite Roosevelt a declarat, că plecarea flotei din Oceanul Atlantic în cel Pacific nu va să

zică o declarație de războiu, ci numai o manevră, care să cerce, dacă Statele-Unite ar fi în stare să apere în acelaș timp coastele de ost și vest. Uniunea americană nu vrea războiul, ci voințe să susțină pacea internațională împreună cu Japonia.

Această declarație a lui Rossevelt e contrazisă, prin faptul, că America totuși se pregătește de războiu. Guvernul american urmează tratative, pentru a cumpără portul Magdalena, foarte avantajos în cazul unui războiu; se crede că Statele-Unite vrea să cumpere întreg litoralul Californiei-de-jos. *In cercurile marine se crede, că izbucnirea unui războiu e iminentă.*

Serbia și Bulgaria.

Intâlnirea monarhilor. Se susține cu siguranță că principele Ferdinand al Bulgariei și regele Petru se vor întâlni în Belgrad, când Ferdinand se va reîntoarce din străinătate. Intrevederea va avea, după toate probabilitățile loc în gara dela Belgrad, la sosirea lui Ferdinand acolo. Până acum principele Bulgariei se reîntorcea aproape în fiecare an prin București acasă. Faptul, că acum voințe să se întâlnească cu regele Serbiei, arată că între cele două state există acum oarecare prietinie, — deși sârbii și bulgarii se urăsc reciproc.

Portugalia.

Criza tronului. Tronul regelui *Carlos* de Portugalia e nu numai din partea partidului republican amenințat, ci și de o parte a monarhiștilor. *Pericolul e cu atât mai iminent, cu cât casa Braganza, care a mai domnit în Portugalia voințe să-și afirmă dreptul dinastic în Portugalia.* Capul acestei dinastii periculoase regelui e *Don Miguel*, care a trăit în timpul din urmă retras, la moșiile lui din Austria de jos, dar acum — fiind adversarul lui în strâmtoare — amenință cu un războiu civil pentru recucerirea tronului.

Atentat contra fiului regelui Milan. Constantinopol, 9 Iulie. — Contra lui Cri-

pentru totdeauna!... Nu adusesese ea oare copilul pentru a învinge? Și ar fi putut păcătuți sub ochii acelei ființe inocente? Să păcătuiască... Era oare un păcat atât de mare, acela de a iubi, când și Iisus Hristos a propovăduit iubirea?... Oh, Dumnezeu, de ce nu dai putere sufletelor slabe, a lupta și a învinge?

Tot mai aproape de pieptul lui se simțea atrasă, și ca o muzică dulce, auzea pe Jean șoptindu-i:

— Cât de mult te ador! Tu ești visul meu de iubire... Tu ești viața mea! De ce nu voințe să fii a mea? De ce mă respingi? Mai bine ucide-mă sau ucide-te tu singură! Eu văd că și tu mă iubești... de ce dar să suferim atât, când tu cu un cuvânt, ne-ai face fericiți...

Și vocea lui răsună dulce și melodioasă... caldă și pasionată, plină de mângâiere, care pe ea o făcea să-și peardă cumpătul... căci nu putea vorbi de loc, ci numai cu capul arată că era imposibil!

Înțelese însă că acea stare nu putea să dureze, că ea nu venise pentru a fi din nou tentată a iubi și că ea lipsea datoriei sale, ascultând acele vorbe pasionate, i-se păru că atmosfera era par'că acum prea plină de parfum și căldură și că o sufoca... și cu frică zise lui Jean:

— Ia acele flori de acolo... și arată amforele, unde buchete enorme de roze făceau pompă de frumsețe și miros.

— De ce Cecilio?

— Fiind-că îmi fac rău?

— Dar și tu îmi faci mie rău, — zise Jean sculându-se spre a lua florile...

— Da, atunci iute plec, — răspuse ea; surizând tristă și ridicându-se de pe divan.

— Oh, nu scumpa mea, — zise repede Jean.

— Ba da, trebuie să plec.

— Dar atunci pentruce ai venit? Numai ca să mă torturezi? zise el, luându-i cu forța mâinile și silindu-o a-l privi.

Ea nu răspuse dar nici nu voi a privi acei ochi, cari căutau a o scruta până în cele mai ascunse fibre ale inimei.

— Vezi — urmă el, — eu nu știu, pot prin ucepe cum voințe să te încapăținezi de a nu fi astfel cum te voesc eu! Ce îmi lipsește mie? Iubirea ta! Și ție... ție, nu-ți lipsește decât tot iubire!... Iubește mă Cecilio!

Cecilia protestă cu energie, cu gesturi.

— Lasă-mă... lasă-mă să-ți spui totul! Da, îți lipsește iubirea... nu spune că nu! Ai pe soțul tău, vei zice... dar, ar fi mult mai bine de nu l-ai avea.

— Taci Jean, taci! Andrei e atât de bun!

— Nu, nu voiu tăcea, voesc să vorbesc tot ceea ce am pe inimă? — Îmi bat joc de el, de toți de lumea întregă chiar... căci dacă numai voințe a mă iubi, nu-mi mai pasă de viață... de nimeni chiar! Da, da e adevărat, că cu toate sforțările tale de a crede că ai ca soț un bărbat model și că ești fericită, ți-se vede după înfățișare că nu-l iubești nu-l poți iubi... tu singură te revolți în contra destinului ce l-ai avut. Dumnezeu un bărbat cu treizeci de ani mai în vârstă ca tine, un bărbat care ar putea să fie tatăl tău... și tu ești silită a-l suporta... știi că aceasta e ceva oribil? Și acum mai poți oare a-mi spune să tac? Poți a-mi spune că n'am dreptate a te iubi!

Ea acum plângea, fără a-și mai oprî suspinele și repetă aceste cuvinte:

— Nu, nu e adevărat ceea ce zici, nu e adevărat! — ca și când în aceea negare evidentă a adevărului ce Jean îl spusese, ar fi stat toată scăparea sa. — Ea suferea acum oribil în iubirea sa de femeie, legată pentru totdeauna de un bărbat ce nu-l iubea și pe care nu voia a-l înșelă și suferea și mai mult în amorul ei propriu rănit de acel tablou adevărat al vieții sale intime, pe care el iubitul îl descoperia fără milă.

— Oh! taci Jean, taci, căci mă faci să sufer amar!

Însă evocarea imaginii monstruoase, că Cecilia era constrânsă a iubi, sau a-și arată iubirea față de acel bătrân, care îi era soț și pe care el îl ură cu furie. exaspera încă și mai mult iubirea și gelosia lui Jean, care se revoltă neputințios în contra celui drept, ce lui i-se părea un sacrilegiu!

— Spune-mi că nu e adevărat dacă poți!

Spune-mi că-l iubești! Că nu e ură, că nu e scârbă ceea ce-ți inspiră acel bătrân când voințe să-l iubești... Spune-mi dacă a fost capabil a-ți da vre-un fior de pasiune... și atunci te voi crede!

— Taci! — strigă de astădată ea revoltată. El se lăsase a fi transportat de ura lui și nu mai ținea socoteală de ceea ce zicea.

I-se păru ei, că acea insultă adusă soțului, tatălui, copilului, omului care nu avea altă vină, decât că era prea bătrân și de a o iubi prea mult, ar fi lovit-o și pe ea, și ca lovită de biciușcă în față, se ridică mândră, liniștită, fără de

stici, fiul natural al regelui Milan, s'a comis un atentat. Pe stradă, se apropie de dânsul un necunoscut și l-a insultat. Cristici și ceru apoi socoteală provocătorului. Acesta era însă acum însoțit de o altă persoană, care la un moment dat încearcă să-l înjunghie pe Cristici. Printr'un foc de revolver tras asupra celor doi atentatori, fiul regelui Milan scăpă de ei, căci ambii o luară la fugă.

Din România.

Di Dimitrie Sturdza, președintele consiliului și ministru al afacerilor străine, va pleca Duminecă în concediu la Karlsbad.

Studentii români la Constantinopole. Ziarele turcești sunt pline de amănunte despre dejunul oferit din ordinul sultanului în onoarea celor 94 de studenți în medicină români la spitalul »Hamidie«.

Studentul Rădulescu a ridicat un toast relevând că bunăvoința sultanului către studenții români este o probă de relațiunile amicale cari leagă pe cele două popoare turc și român.

Drul Zia Nuri pașa a răspuns zicând că vizita studenților români, venind din țara românească, care este și vecină și o serioasă amică a Turciei, produse o mare satisfacțiune.

Studentii au plecat ieri.

Comemorarea centenarului lui Garibaldi.

Sărbătoarea din Roma. — Cuvântarea lui Cesare Abba. — Solemnitatea din Camera. — Roma în sărbătoare. — Sărbările în țară. —

Joi 4 Iulie st. n., s'a sărbătorit cu o mare solemnitate în Italia întreagă întâiul centenar dela nașterea lui Giuseppe Garibaldi, marele erou popular italian.

În Roma, această sărbătoare națională s'a făcut în marea sală a Horațiilor și Curiaților din Cam-

pidoglio, unde erau strânși toți oamenii de seamă a Italiei, și o mulțime de veterani garibaldieni, îmbrăcați în tradiționalele lor cămeși roșii, în mijlocul cărora un veteran făcea garda de onoare a drapelului celor »o mie«. Toți miniștri și mulți deputați și senatori au asistat, cum și reprezentanți ai tuturor orașelor din Italia.

După sosirea regelui, primarul Romei suindu-se la tribună, a spus, că de un sfert de veac, eroul se odihnește în insula singuratică și din ce în ce se mărește admirația omenirii pentru marele italian.

Apoteosarea lui Giuseppe Garibaldi nu se face numai în Italia întreagă, ci peste tot unde este o cauză dreaptă și nobilă de apărare.

Sărbătoarea eroului în Roma, e cu atât mai mare, cu cât ia parte la ea și un mare scriitor garibaldian, profesorul Giuseppe Cesare Abba, care are în cuvânt acelaș farmec ce-l avea în privire comandantul nemuritor.

Giuseppe Cesare Abba a rostit apoi o mișcătoare cuvântare, luând rând pe rând și invocând pe marele căpitan în toate clipele vieții sale, arătând pornirile lui naționaliste, manifestate din tinerețe, felul în care s'a întemeiat vestita »legiune italiană« în jurul lui; toate luptele date de marele căpitan pentru renașterea patriei sale. Bătrânul Garibaldian a povestit apoi, emoționat, faptele celor »o mie« din cari era și cel unu, neuitând să spuie după marele clipe de bucurii ale eroului învingător și acelea grozave ale durerii lui, înfrângerea dela Aspromonte, ingenunchierea »învingătorului învingător« cum îi spune mare Carducci.

Intr'o frumoasă icoană a sfârșit istoricul Garibaldian discursul său, arătând că vremile viitoare vor înțelege tot mai mult pe marele comandant »care venise numai prin fapte între noi și apoi repede s'a întors în singurătate, deoarece legi, obiceiuri, tot i-se păreau prea schiloade pentru viața pe care o simțea el. Dar singurătatea el și-o popula cu spiritul marelui său suflet, făcând din acel punct umil o lume infinită ca și sulelul său!«

Intr'o ședință solemnă, în după amiaza aceleiași zile, Parlamentul italian a sărbătorit pe marele erou în mijlocul unei însuflețiri de nedescris.

A vorbit întâi președintele Camerei, Manora, el însuși un fost luptător garibaldian, făcând apologia marelui luptător italian și scoțând în relief splendida lui figură de cetățean și arătând la sfârșit însemnătatea sărbătoririi eroilor »cari ținând piept tuturor primejdiilor fac o cauză proprie din aceea a patriei«.

A vorbit apoi președintele consiliului de mi-

veste chiar, ca și cum violența aceea ar fi făcut o reacțiune în întreaga-i ființă.

— Dta, n'ai dreptul de a insulta pe soțul meu — zise mândră către Jean, și cu o siguranță în accent și o mândrie în persoană, că el rămase ca încremenit pe divan privind-o, incapabil a-i răspunde și întrebându-se ce fel de inimă avea acea femeie, care un moment înainte plângea de pasiune, învinsă și acum își apăra soțul ce ru-l iubea, în contra cui... în contra aman-tului.

Cecilia ridică copilul de jos, care până atunci se jucase distrat și dându-și voalul pe față îi zise:

— Sa mergem Enric!

Jean se ridică ca împins de un resort: un val de sânge i se ridică în față și o durere acută simți că îi străpunge inima.

— Cecilio... Cecilio! — se rugă el ca un copil, e imposibil ca tu să mă părăsești astfel! Iartă mă iubito! Ucide-mă dacă voiești să mă pedepsești, dar nu fugi de mine... nu fugi... căci ești vieța mea!..

Și se țări la picioarele ei rugător, uitând de copilul ce-l privea cu ochii săi mari și inocenți, cuprins numai de teribila durere de a pierde cea ființă ce o iubea?

— Nu plecă Cecilio, nu plecă! — gemea el,

ca un copil, cu o așa voce desolată și plină de lacrimi, că ea simți tot curajul perindu-i... dar reveni la realitate, căci cedând acum, ea va fi pentru toată viața a acelui om!

— E înzadar Jean — zise ea cu o voce destul de calmă, — e înzadar totul; eu nu te mai iubesc, vezi prea bine singur cum îți mărturisesc aceasta cu liniște, te-am iubit până acum... însă din clipa aceasta, în care tu ți-ai arătat o parte brutală a sufletului ce eu îl credeam neatins de perfidie... nu te mai iubesc, nu mai pot a te iubi. — Tu n'ai putea înțelege niciodată sufletul meu... de aceea e mai bine că s'a sfârșit în acest chip... uită-mă și adio!

Și ridicând portiera dispăru cu copilul. În trăsură ascunde fața în mâni, între perine și plânse mult... mult!

Se sfârșise totul acum. Nu l-ar mai fi văzut niciodată. Nu l-ar mai fi sărutat niciodată. se sfârșise visul dulce de iubire.

— Mamă plângi? îngână micul Enric în limbajul lui copilăresc, punând mâinile lui pe fața ei...

Ea îl luă în brațe și acoperindu-i fața cu mii de sărutări, șopti printre lacrimi:

— Pentru tine comoara mea, pentru tine fiul meu... pentru că astfel într'o zi să nu aibi a te roși de mama ta!

Roma.

niștri, Giolitti, exprimând mulțumirea guvernului pentru realizarea acestei mărețe sărbători.

Numai decât apoi Camera a votat fără discuție un proiect de lege prin care tuturor luptătorilor de altă-dată pentru independența patriei li se dă o recompensă națională.

Astfel s'a încheiat în Camera deputaților sărbătorirea marelui erou.

Roma a fost în această zi în mare sărbătoare, împodobită ca în zilele mari de sărbători naționale. Toate prăvăliile închise și peste tot valuri de lume treceau intonând cântece patriotice. În fruntea marelui cortegiu de peste 60.000 oameni mergeau garibaldienii cu hainele lor tradiționale și cu piepturile acoperite de decorații.

În clipa în care primarul Romei a depus o coroană pe soclul monumentului eroului din Gianicolo statua equestră a eroului strălucea în bătaia soarelui, iar soclul era întreg înfășurat de rândurile garibaldienilor, cari dădeau un aspect pitoresc monumentului cu cămășile lor purpurii.

Manifestații patriotice s'au făcut peste tot și la Universitate mai ales, unde au fraternizat studenții italieni cu cei francezi.

Mari festivități naționale s'au făcut în toată Italia și în toate orașele unde sunt colonii italiene.

A doua zi s'a făcut pelerinajul la Caprea, insula sacră, unde odihnește eroul. Un cortegiu enorm alcătuit din pelerini din Italia întreagă s'a dus cu coroana la mormântul marelui luptător pentru încheierea statului italian.

Desvoltarea Dobrogei.

Când a venit Carol-Vodă în țară, România stătea în privința comerțului pe un nivel atât de coborât, încât nu putea fi vorba despre o legătură marină a României cu statele vecine. Nici zece ani în urmă, la 1876 România nu avea nici un singur vapor pe marea neagră. Pe lângă sărăcia țării și lipsa de un comerț exterior, cauza principală eră, că România nu avea nici un port maritim. Războiul pentru neatarnare aduse României ca recompensă pentru pierderea Basarabiei provincia veche românească: Dobrogea stearpă, muntoasă și săracă. S'ar fi crezut că țara nu va avea mare folos de această țărișoară deja atât de înstrăinată; când armata română, după tratatul dela Berlin 1878, ocupă Dobrogea nu locuiau decât tatar, turci, bulgari aici. Numai în jurul bălților Dunării locuiau câțiva pescari români.

În treizeci de ani provincia turcească de odinioară deveni o provincie română înfloritoare. Tînărul regat își dete toată silința să civilizeze Dobrogea. Grandiosul pod dela Cernavoda și linia ferată până la portul Constanța a costat milioane.

Ce diferență e între Dobrogea de-acum și cea veche! Atunci îți trebuiau mai multe zile ca să ajungi dela București la mare. Drumul peste întinsul Bărăgan era anevoios, veniă apoi Dunărea, care trebuia trecută cu luntrea; pod nicăiri. Apoi urmau întinsele bălți și mlaștine, un drum nu numai greu, dar chiar periculos din cauza aerului nesănătos, plin de gazuri de mlaștină; și până să ajungi la mare, trebuia să parcurgi într'o trăsură sau pe cal terenul nisipos, urăcios, care desparte Dunărea de mare. Acum »Orient-Express«-ul duce pe călător în câteva ore dela București la Constanța, trenul trece în sbor câmpia întinsă a Bărăganului, acum acoperită de frumoase lanuri de grâu, Dunărea o trece pe frumosul pod dela Cernavoda, iar deasupra mlaștinelor duce un pod lung de mai mulți kilometri. În Constanța, acum oraș modern, așteaptă în port vapoare mari și aranjate elegant, cari îl duc pe călător în țări depărtate, la Constantinopol, Smyrna, Alexandria...

Cu nimic n'a cheltuit guvernul român atât de mult în Dobrogea decât cu linia ferată, care leagă Constanța cu Occidentul, — înțelegând aici și podul peste Dunăre, care a costat milioane — și mai ales cu construirea portului Constanța. Linia aceasta e menită a lega, mai scurt, Occidentul și Orientul. Germania întreține comunica-

Înainte de dejun, dacă beai un jumătate de pocal de apă amară o o o

Igmândi alui **Schmidthauer**, stomacul neregulat îl aduce în ordine în decurs de 2-3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei-respirării grele, galbinare, umflarea ficatului și fierii, dia, bită, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komarom. Se poate căpăta în fiecare farmacie ma-

bună și prăvălie de coloniale.

Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se confunde cu altă apă amară.

ția cu Constantinopol prin linia Burdujeni-București-Constanța, Belgia și Franța se servesc — afară de »Expresul«, care trece prin Belgrad, Niș, Sofia — de linia Viena-Budapesta-Verciorova-Constanța. Două mari linii europene se încrucișează deci în Constanța; aceasta a îndemnat guvernul român să lege Constanța nu numai cu Constantinopolul Smyrna, și cu Alexandria. Astfel România mijlocește prin portul Constanța comunicația mai scurtă și ieftină a Europei centrale și a unei părți din Europa occidentală cu »Levante« (Orientul mării mediterane) și Egipt.

Constanța e însă nu numai un port, care mijlocește comunicația de pasageri. El are afară de aceasta o altă însemnătate, cu mult mai mare: e un port care e menit să servească partea cea mai mare a exportului României. Deja de câțiva ani exportul României prin Constanța crește în mod uimitor. Aproape în fiecare an se construiesc în Constanța magazine mari nouă pentru grâne, rezervoare colosale pentru exportul de păcură. Orașul crește și se romanizează din an în an; Constanța e așa zicând tipul dezvoltării Dobrogei întregi.

Când România a ocupat Dobrogea, românii formau acolo o minoritate slabă. Acum ei reprezintă majoritatea absolută a populației. — În toată Dobrogea erau, câteva decenii înainte numai vre-o câțiva arbori. Acum grație plantațiilor întreprinse din partea ministerului de domenii, numărul arborilor, a păduricelor sporește și poate în curând vom avea și în Dobrogea un teren mai puțin uscat, care fiind destul de fructifer va da populației impuls mai mare de muncă. Acum populația se ocupă afară de pescărie și — mai ales în sud — de pepinărie și cu agricultură. Interesant este modul, cum guvernul român caută să încurajeze agricultura: dă veteranilor armatei pământ îndestul, cai și boi; și nu au decât să lucreze terenul.

Românii se pot mândri cu succesele obținute în Dobrogea. A arătat că este deamănă de încrederea marilor puteri, cari a însărcinat-o în congresul din Berlin cu guvernarea și civilizarea unei provincii barbarice. Dobrogea nu mai e o provincie, care nu seamănă cu patria-mamă, ci e acum o parte integrantă a României tocmai ca celelalte: Muntenia și Moldova. *Mir. R.*

NOUȚĂȚI.

ARAD, 10 Iulie n. 1907.

— **Afacerea Vaida în comisiunea de imunitate.** Comisiunea de imunitate a camerei deputaților a terminat desbaterile în afacerea Vaida. În parlament chestia va fi discutată abia după vacanță.

Deputații naționaliști au recunoscut în fața comisiunii că se așteptau ca Vaida să fie atacat și l-au înconjurat pentru a împiedeca apropierea deputaților unguri. Abia în coridoare falanga s'a împrăștiat.

Deputații Hentler, Horváth și Somogyi au declarat că au voit să-l bată pe Vaida, dar că n'au putut reuși.

După luarea dispozițiilor comisiunea a însărcinat pe raportorul Lehel Héderváry să alcătuiască un raport amănunțit. Hotărârea comisiunii nu se poate cunoaște de pe acum, dar e aproape sigur că comisiunea va căuta să apere până și pe acei deputați, cari au recunoscut că au voit să insulte pe Vaida. Ea va recunoaște de altfel că drepturile de imunitate ale deputatului Vaida au fost violate și după cum declară unii membri ai comisiunii ea se va arăta înclinată a-i acorda și o mică satisfacție. În ce va constă această satisfacție nu se știe.

Se crede însă că satisfacția propusă de comisiune va fi respinsă de parlament.

— **Distribuirea premiilor la școala Carmen Sylva din Sinaia.** Duminică 24/7 Iulie a avut loc la școala primară mixtă Carmen Sylva (din Sinaia) distribuirea premiilor. Festivitatea a fost prezidată de micii Principi, cari au ținut să ia parte. Copii s'au produs cât se poate de bine în câteva piese teatrale, ocazionale, aranjate și dirijate de către dl Gh. Dem. Mugur, înștitutor și dl I. Lucian, directorul școlii. S'a remarcat mult micuța Adina Arghiriadi din prima clasă, un îngerăș de fetiță cum și Emanoil Popescu,

tot din acea clasă, amândoi primii premiați. Au fost împreună și cu ceilalți mai mari, mult admirabili, îndeosebi de micuțul Principe Nicolae, care făcea mult haz, vesel de spectacolul teatral al drăgușilor copilași nu cu mult mai mari ca el.

În general rezultatul examenelor fiind foarte îmbucurător, serbarea a fost cât se poate de frumoasă și animată. — Muzica militară a reg. I de geniu, a dat onorurile premiaților.

Pentru copii săraci, au fost donate de către capii orașului cum și de dl ministru Em. Costinescu, îmbrăcăminte și cărți.

— **Sărbările »Árpád«.** Ungurii se pregătesc colosal pentru sărbările jubilar »Árpád« cari, se vor ține în Pusztaszert, în com. Csongrád. În anul acesta sunt adică 1000 de ani dela moartea lui Árpád, care a fericit această țară cu un nou popor...

— **Impăratul Wilhelm și principele de Monaco.** Principele Albert de Monaco a invitat cu ocazia întrecerilor de regată din Kiel pe împăratul Wilhelm II al Germaniei, să inaugureze el institutul de Oceanografie. Impăratul a primit invitarea și va merge, probabil în drum spre Corfu, și la Monaco.

— **Ungurii urțiți de slavi.** Că ce mult urăsc slavii în timpul din urmă pe unguri, arată și următoarea întâmplare: Într'un concert sârbesc din Belgrad s'a comis prostia să se cânte și câteva cântece ungurești. Dar de-abia s'a început cântarea urgisită maghiară, studenții croați, cari erau de față, și publicul sârb a început a fluera și vocifera, încât a trebuit să se întrerupă și elimineze cântecele urgisitorilor Maghiari. S'a dus cu plutele marea prietenie a unguirilor cu slavii.

— **Statua lui Francisc Rákóczi II în Kispest.** Ungurii din Kispest au ridicat »nemuritorului« Rákóczi o statuă mai mică. Statua a fost inaugurată cu mult alai și vorbiri, etc. — cum o obicei la heghemonii noștri — Dumineca trecută.

— **Corupția din Portugalia.** Când un stat e deja corupt, arată că s'au poporul acelui stat nu mai e vrednic de a forma un stat și se va prăbuși de putred ce e, sau sistemul de guvernare e ticălos. Aceasta din urmă o putem constata în Portugalia, unde zi de zi se așteaptă izbucnirea revoluției. Se scrie din Lisabon, că înalți demnitari de stat au fost prinși, că înșeală statul. Așa de exemplu un diplomat, care a fost numit, pe lângă o leafă de 50.000 de franci, consul în China, a încasat banii, dar nici nu a plecat în China, ci rămânând în Portugalia ocupă mai multe funcții deodată. Se descopere o mulțime de șarlatanerii de felul acesta. Nu e mirare, că neîndestulirea crește pe zi ce merge.

— **Cel mai lung tunel din lume.** Până acum cel mai lung tunel din lume era Simplon lung de aproape 20 km. Acum se lucrează în Austria la tunelul, care va trece pe sub munții Fanern, o grupă a Alpiilor, care va întrece în mărime toate tunelele de până acum. Deschiderea tunelului se va face după toate probabilitățile în anul 1908.

— **Rectificare.** În nrul de ieri al ziarului nostru greșala strecurată în șirul al doilea dela începutul prim- articolului să se rectifice astfel: *stabilită* în loc de *slăbită*.

— **Cu balonul peste Alpi.** Căpitanul *Spelterini*, aeronaut elvețian vestit vrea să întreprindă o călătorie cu balonul peste Alpi. Planul lui e, să plece cam pe la mijlocul lui Iulie din Andermatt și să fotografieze din balon Alpii centrali. Toate aparatele și munițiile trebuincioase s'au transportat deja la Andermatt. Balonul, care are, dimensiune de 1700 metri cubici va fi umplut cu hidrogen.

— **Orașul nostru (Aradul) va fi probabil în scurt timp inzeștrăat cu omnibusuri-automobil,** cari vor face curse regulate prin oraș. Societatea franceză pentru automobile: »Société anonyme Westinghouse« a și făcut propuneri în privința aceasta orașului. Se va face cu automobilul-om-

nibus al orașului o cursă de probă dela Pressburg (Pojon) până la Arad. Scrișoarea societății va fi cetită și discutată în ședința consiliului municipal. Dacă se acceptază și probele vor corăspunde așteptărilor, vom avea încurând automobile-omnibus în Arad.

— **Caz de perversitate.** Judecătorul de instrucție a interogat ieri pe comisarul camerei magnaților Rudolf Nyary, arestat pentru fapte imorale. După cum se știe Nyary este acela în contra căruia s'a reclamat că ademenea fetițe de școală cu propuneri imorale. Nyary a fost pus pe picior liber.

— **Iarăș automobilul.** În Franța s'a întâmplat iarăși o nefericire cu automobilul. Un automobil, care venea din Viena și în care luau loc Krupp și verii lui s'a ciocnit la Brienne de un arbore. Vărul și verișoara lui Krupp au fost răniți grav.

— **Cea mai mare emulare cu automobilul.** Fără îndoială cea mai mare cursă de emulare cu automobilul e cea întreprinsă acum de mai mulți francezi dela Paris la Peking. Mai mulți, cari au luat parte la emulare au sosit deja în Irkutsk, în Siberia. Peste lacul Baikal au fost nevoiți să treacă cu vaporul.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul până acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-l sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui *Winkler*. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Tablouri liniștite, asupra ochilor au un efect plăcut.

Curentul electric e condus de mașinărie proprie cu aburi care are o putere de 20 de cai.

Reprezentații zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programa: în 10 și 11 Iulie (Mercuri și Joi):

1. Negrul nesăturat. 2. O dramă în nori. 3. Pasagerul neplăcut. 4. Alifie de păr făcătoare de minuni. 5. Cel dintâiu scaun. 6. Regimentul de femei. 7. Un minut prea târziu. 8. Duelul ciudat. 9. În vacanțe. 10. Care-i pălăria mea. 11. Onoarea de părinte.

Deși acum sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Însăș vieța lucrează pe pânză.

Program cu caracter exclusiv familiar.

Reprezentația se va ține și în timp de ploaie.

Repertuar bogat. Dumineca dela 3 oare după prânz până la oarele 11 noaptea. În celelalte zile se încep reprezentațiile dela oarele 8 și 9 seara.

Prefurile: locul I: 60 fil., locul II: 40 fil., locul III: 20 fil.

Azi *Miercuri* și mâne *Joi* în 10 și 11 Iulie se va preda

»Romanul lui Gáspár«

în 14 părți:

1. Gașpar își perde iubita. 2. Alungarea hoților. 3. Crășna fermecată. 4. Deschizătura de munte secretă. 5. Bureții misterioși. 6. În pădure. 7. Cetea fermecată. 8. Gáspár salvează prietena sa. 9. Podul dracilor. 10. Predarea iubitei. 11. Victoria lui Gáspár. (Apothesă în culori foarte frumoase). Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicita cu părținare on. public cu distinsă stimă

Winkler Lambert, proprietar.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 120 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chimic a lui *Vilmos B. Debreczen*.

PARTEA LITERARĂ.

Opera lui Vlahuță. (8)

Nr. 6. *Baraboiu* a rămas tot nepricopsit deși și-a cercat norocul peste tot. A fost pedagog, sutleour la teatru, jurnalist, birtaş, misit, ba chiar și 'n pușcărie și tot nu și-a făcut rost. În cele din urmă deschide »pension« de copii și cu asta o ghicește. Sunt cinci ani de când l-a deschis și are căduri de copii în școala Dumnisale. De 'nvățătură nu 'ntrebați. Institutul *Barabel* urmărește altă țintă: disciplina. Când fac copiii larmă, apare »Domnu Director«, scrie șaptezeci din ei apoi chiamă bucătarul și-i spune: mâne postesc mișei aștia. Bucătarul e pus la cale, ca a doua zi să le dea la copii mâncare pe-ascuns, se 'n-telege pe parale. Astfel micile economii ale celor 70 de mușterii se depun în »cassa școlii«. Și domnul *Barabel* alias *Baraboiu* e om mare astăzi.

Nr. 7. *Damian*, poetul liric, își deplânge norocul. Bombardase cu versurile-i de amor, pe-o cocoană bătrână, dar bogată — și ingrata în cele din urmă se duse la băi, fără să-l fi ținut de vorbă. Ce-i de făcut acum? Hai să plece 'n vânătoare după vre-un »bonat« pentru revista sa. La hotel a sosit de curând un provincial. O pățește însă, căci omul nostru îi spune, că tocmai înainte îi ciupise ceva parale un altul tot cu așa tertip.

Capitala e pustie,
Caldarâmul*) e de foc:
Ce te faci acum pe vară
June fără de noroc?

C) *Iubire*, poezii dela 1888—1895, 2) cuprinde următoarele bucăți:

Iubire, sete de viață,
Tu ești puterea creatoare,
Sub care inimile noastre
Renesca ca florile în soare,
Și îmbătate de-al tău farmec,
Ce peste lume se așterne,
În tremurarea lor de-o clipă
Visează fericiri eterne.

Te-ai smuls din haos, surîsul tău de »alma parens« fu cea dintâi rază de lumină și de căldura ta învie planetele. Tu faci să circule în lume puterea ta de zămislire și în raza ta toate învie și toate par mai frumoase. Prin tine vibrații, pornite din depărtatele planete, trezesc în noi dureri și bucurii secrete.

E greu să-mi deslușesc, ce cuget...
Dar tu-mi evoci o lume 'ntreagă,
De care nu știu ce putere
Ce doruri mistice mă leagă.
Mă simt mai bun, mai cald, mai vesel.
Viața toată mi-s'arată
Frumoasă, și într-o lumină
Cum n'am văzut-o niciodată!

Căci azi iubesc. Și-mi pare că e întâia mea iubire. În ochii mei natura întreagă iubește. Iar eu atins de farmecul vieții, mă simt în univers o forță și glasul-mi se face cântec, gândirea viers.

E noapte blândă și e cald. Țăranii domn afară. Ai noștri au adormit cu toții. Eu singur veghez. De mi-ai știți voi gândurile! Ba adevărat mai sunt și broaștele, cari nu dorm, or fi făcând legi. Căi la pășune sună din piedecile lor de fier. Departe se aude un fluier, iar de pe cer cade o stea. Ea stă în capul satului. E miezul nopții. Cât m'a privit ea de tristă și gânditoare aseară! Oare ce ar fi să-i sărut odată mâna, când mi-o întinde? În minte îmi apare chipul-i știind-o-fi ea cât e de frumoasă! Visez? Cine-a venit să-mi spună, că ea se primblă singură pe afară? Plec. Par'că mă chiamă un glas... Sunt nouă case până acolo, vâd o umbră în poartă. Ajung tremurând în dreptul ei — și trec cu ochii în pământ. Mă întorc — și aș fi trecut și acuma, dar ea-mi șoptește: »bună seara«. Tot fetele mai îndrăznețe. Ne-am trezit îmbrățișați.

»Ce dulce e! Toată viața
Vreau lângă tine să rămâi!«

*) Asfaltul.

2) Editura librăriei Carol Müller, București, 1896.
Iubire.

Ultime informațiuni.

Kossuth în concediu.

Ministrul pleacă în Lunea viitoare în concediu de 6 săptămâni. El va merge întâiu la Herkulesbad, de aci la Karlsbad.

Nouă obstrucție croată.

— Prin telefon. —

Din Agram se telegrafează, că deputații croați sunt ferm decizi a continua obstrucția la toamnă, când se va redeschide camera croată. Vor refuza indemnitatea și vor cauza »ex-lex«. Comisia executivă a deputaților croați coaliționiști a ținut înainte de ameză o ședință, în care s'a discutat noua obstrucție. Deputații croați vor decide — probabil — la propunerea comisiei obstrucția legilor și în camera ungară.

Croații și casa magnaților.

Mâne, Joi, magnatul croat *Vladimir Nikolici* va face o declarație în casa magnaților, în care va protesta contra guvernului și va zice, că dela dieta croată depinde, că croații vor rămânea sau nu în casa magnaților. Se asigură, *Nikolici* va vorbi în limba croată în senat.

Agitație contra banului.

În Essék s'a produs o mișcare, care tinde a influența consiliul municipal de a da vot de blam banului *Rakodczay* și a vota încredere deputaților croați. Consiliul municipal al comunei *Bejaria* a primit o decisiune contra noului ban.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut și se află de vânzare la tipografia »Ovidiu« H. Vurlis, Constanța, România:

1. »Studiu asupra proprietății rurale din Dobrogea« urmat de codul proprietății fonciare otomane din 1858 și de legile românești referitoare la proprietatea imobiliară rurală din Dobrogea, de Ioan N. Roman, doctor în drept, avocat.
Prețul 5 lei.

A apărut în tipografia »Minerva« București, Bulevardul Academiei 3, România, următoarele opuri:

1. »Cum iubește o fată«, nuvele de Vasile Pop.
Prețul lei 1.50.
2. »Cea dintâiu durere«, ilustrații de A. Baltazar.
Prețul lei 1.50.

A apărut în »Biblioteca pentru toți« »Fenomenele Spiritismului« de Camille Flammarion, traducere de Victor Anestin cu o introducere asupra spiritismului.

Spiritismul modern tinde să devină științific. Savanți ca Lombroso, Crookes, Charles Richet și alții, au declarat că afară de forțele cunoscute și studiate mai există și alte forțe, necunoscute încă, cari se manifestă însă, și câte odată chiar cu multă intensitate.

Flammarion, unul dintre acei savanți, cari nu trec cu vederea nici un fenomen curios, s'a ocupat de ani de zile cu aceste forțe necunoscute și în ultimul timp a și scris două volume foarte interesante, unul asupra telepatiei (comunicarea la distanță) și altul asupra fenomenelor spiritiste.

Din acest din urmă volum intitulat »Forțele naturale necunoscute, am extras cel mai interesant capitol, acela în care se vorbește despre experiențele lui Flammarion cu faimosul medium *Eusapia Paladina*, care până și pe marele Lombroso l-a făcut să înțeleagă că mai sunt și alte forțe, necunoscute încă.

Traducătorul a precedat acel studiu de o notiță istorică asupra fenomenelor spiritiste, care

poate interesa și pe credincioși și pe necredincioși.

Ceeace spune Flammarion în capitolul »Experiențele mele cu *Eusapia*« este pur și simplu extraordinar; savanții, colegii săi, cari au făcut rapoartele acelor ședințe primitive, au fost convinși de realitatea fenomenelor, fără însă ca vreunul din ei să și-le poată explica.

Cetitorii »Bibliotecei pentru toți« vor afla, citind această broșură, lucruri cu totul noi, pe cari nici o minte omenească nu le concepute.

Felurimi.

Anunțuri seducătoare. Ziarul francez »*Petit Marseillais*« publică într'un număr din săptămâna trecută următorul mic anunț drăguț și seducător:

»Vând o criptă familiară foarte frumoasă. Veder spre sud. Sunt două locuri libere.«

Un alt ziar francez, din *Bruxella*, invită publicul să cumpere tot o astfel de clădire — de unde nu mai poți ieși — cu condiții și mai avantajoase și seducătoare:

»Vând un mausoleu familiar foarte solid clădit, cu o poziție pitorească. E situat lângă stația *Namur*, în depărtare de 30 minute de *Bruxella*. Cei cari doresc să cumpere imediat, vor avea avantajul de 25 procente. Mai târziu nu dau atât...«

Nu poftiți, dlor?!

Economie.

Greva muncitorilor. Lucrătorii de pe domeniile prințului *Eszterházy* din *Sopronkeresztúr* (com. *Sopron*) s'au pus în grevă, fiindcă sunt plătiți rău. Greva continuă de vre-o câteva zile.

Recolta în România. Calitatea grâului e în general bună. Recolta grâului se evaluează la 17—20 milioane pe hectolitri; va fi mai slabă ca cea din anul trecut, dar totuși mai bună decât se aștepta. — Porumbul e bine, dar se simte în unele județe nevoie de ploaie.

Lăcustele de pe Hortobágy au pornit spre *Bihor*. Ingrijorarea populației e mare. Se iau măsuri contra lor. În com. *Debrețin* au rămas numai puține lăcuste, cari s'au constatat pe teritoriul de pășune al academiei de agricultură.

Situația agriculturii. Dl. *L. Colescu*, șeful serviciului statistice generale dela ministrul de domenii din România a întocmit o interesantă statistică, asupra situației agriculturii la finele lunii Maiu.

D-sa a făcut o cercetare, cu ajutorul chestionarelor, adresate tuturor autorităților din comenle rurale. S'au primit 3.000 de răspunsuri, cari au fost verificate, clasate și întocmite într'un tablou.

În general, situația grâului e bună în *Carpați*, ca și pe șesurile *Dunării*, cu deosebire în jud. *Dolj*.

Rapița a fost distrusă cu 74 la sută.

Orzul s'a îmbunătățit în urma ploilor căzute. Ovăzul e satisfăcător, recolta va fi bună.

Recolta porumbului este excelentă. Viile au cam suferit stricăciuni din cauza gerului de astă iarnă.

Fâneațele promit recoltă bună, primele au suferit mult de secetă, dar ploile le-au ameliorat.

Poșta Administrației.

C. Popescu, Pauliș. Am primit 12 cor. pe II sem. 1907.

Redactor responsabil *Ioan N. Iova*.
Editor-proprietar *George Nichin*.

Cine nu se poate vindeca de oftică

(Tuberculosă), cancer și alte boli numite incurabile și dorește a se vindeca, să se adreseze naturalistului

N. G. Dinsoreanu
în Poiana-Câmpina (România).

Licitațiuni minvende.

În conformitate cu ordinațiunea Ven. Consistor din Caransebeș de dtdo 12 Martie a. c. Nr. 729/B comuna bisericască ortodoxă română *Uzdin* (Torontal-Ozora, com. Torontal) escrie prin aceasta concurs de licitațiune minuendă pentru repararea și pictarea sf. biserici, nu altcum și pentru îngrădirea ocolului, avliei, curței sf. biserici, cu gard din fer bătut cu prețul esclamării stipulat de 27 mii coroane.

Se observă că lucrările acestea pot fi împărțite după natura lor în trei categorii. Și în caz dacă nu se va afla întreprinzători, cari ar primi lucrările acestea în geniu se va ține licitațiune minuendă separată pentru fiecarei ramuri de lucrări.

În cazul acesta:

1. Pentru repararea sf. biserici, facerea bazei gardului de fer și facerea ferestrelor noi se stavereste prețul de esclamare în suma de **11 mii** coroane.

2. Pentru pictarea, reparaturile reerute la sculptura templei și pentru auritura și vâpsirea scaunelor suma de **7 mii** cor.

3. Iar pentru facerea gardului de fer și așezarea lui pe și în fundamentul zidit suma de **9 mii** cor.

Licitațiunea se va ține în comuna *Uzdin* (Tor.-Ozora) la **11 ore n. amezai în ziua de 29 Iulie (11 August) 1907** în locul destinat de comitetul parohial.

Ramurile și specificațiunile, nu altcum și condițiunile se pot vedeă ori și când în orele oficioase la oficiul parohial din loc.

Reflectanții cari doresc a participa la această licitațiune, sunt poștiți a se prezenta la locul și ziua amintită în comuna *Uzdin* (Tor.-Ozora) când totodată vor aveă a depune vadiul de 10% în bani gata, sau hârtii de valoare acceptabile — pot însă înaintă și oferte în scris sub plic oficiului parohial provăzute cu vadiul prescriș.

Uzdin (Tor.-Ozora), din ședința comitetului parohial, ținută în 24 Iunie st. v. 1907.

Onoriu Conopan
paroh, prez.com. par.

În conțelegere cu mine: *Trifon Miclea*,
protopresbiter.

**Daca vrei să cumperi
ghete bune și țititoare**

de lângă prețuri ieftine
să te adesezi la pantofarul

Gzernozky Mihály

care are m. as. RAD, Kossuth nr. 67

Comande după sur. insuși.
fac prompt și ieftin.

1716/1907 tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírre teszi, [hogy Petrán Sofron, rosiai lakos végrehajthatónak, Mócz Trandafir rossiai lakos végrehajthatást szenvedő elleni 122 K 45 fill. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. tvszék, a m.-radnai kir. járásbíróság területén lévő, a Rosia községben fekvő, a rosiai 83. sz. tkvben A I. 3, 4, 10, 12—15. sorsz. 600, 620, 1089, 171, 172/a, 458, 458/a—2, 725/b és 842/a hrzi számú egész ingatlanra az árverést 680 K-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanokra az

1907. évi augusztus hó 2-ik napján délelőtti 11 órakor

Rosia községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron atul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 68 K. készpénzben vagy az 1881 : LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

M.-Radna, 1907. évi április hó 9-én.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Nyisztor,
kir. aljbiró.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de frumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiata.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. **Un borcan 1 cor. 40 fil.**

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. **O șcutulă 1 cor. 40 fil.**

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. **O bucată 70 fil.**

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar
SZEGED, Petöfi Sugár-ut

și la **Török József, apotecar, Budapest,**
Király utca.

Lucza József

curețitoare de rochi chemica și gouvrat
SEGHEDIN, strada Laudon nr. 9.

Rochi pentru dame, haine bărbătești și ce copii, îmbrăcăminti preoțești, uniforme militare.

OBIECTE PENTRU CASĂ

perdele, fețe de masă, cuverturi, broderii, stufe de mobile, mănuși, umbrele și tot felul de obiecte din fahul acesta. Rochiile se curăță întregi nedescusute, fără să-și piardă culoarea, lustrul și fasonul.

Curățitul unei haine bărbătești 1 fl. 20 cr.

Micile reparaturi și călcatul hainelor dela curățit, este gratuit.

Catifea și plūs, se primește pentru aburat. Gouvratul se execută în felul cel mai frumos și uimitor de ieftin. Curățitul chemic al perdelelor de dantelă, se execută cu multă îngrijire.

Comandele din provincie, se execută punctual și repede.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângăiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director *Z. Szöke Albert* din Panczélceș imi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu mulțămintă; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea postei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

A tkár

Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e

laudat spiritul de ghiată.

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă se numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Cel mai frumos loc de vilegiatură în ARAD.

Să nu negligeze nimeni de a merge

în chioscul de nou re- novat din Parcul „Baross“

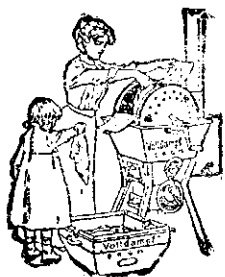
unde stă la dispoziția onor. public

Buffé rece și Cofetăria.

Zilnic cântă lăutarii dela orele 5. — Atât prețurile buffetului cât și ale cofetăriei sunt cele mai moderate și astfel întru toate acestea cere părtinirea

Mihályi Gyula, cofetari.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Mașina de spălat cu
aburi (Teligöz')
sistem **JOHN.**

Cea mai perfectă mașină de
spălat a actualității!

In raport cu spălatul
cu mâna, se economi-
sesc 75% din timp,
lucru, săpun, soadă apă
și combustibil.

**Rufele
se cruță.**

Aparat de spălat, fert,
aburit și desinfectant
totodată.

Ocupă loc mic.

**Garanție: se trans-
poartă pentru în-
cercare fără nici
un obligament.**

Deposit stabil:

Pöhm János

ferărie.

ARAD, Szabadság-tér.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru
tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călă-
torie, cosmeticuri franțuzești și englezești.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru provedere cu apă
și iluminare precum și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima
calitate.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților cumpă-
rători, că prăvălia

Masztig P. és társa

de pe piața Andrassy Nr. 22, în Arad
am cumpărat-o noi și o vindem sub firma noastră.

Cu distinsă stimă:

PFEIFER PÁL és TESTV.

Prețuri fixe ieftine!

Batiste 1/2 duzină cu 3 aju-
ruri de in 1.75 cr.
Ciorapi de ață brodați cu
mătase 75 cr.
De flor fără cusătură, dela
55 cr. în sus.
Albituri de mătăsă de da-
mast. Cele mai fine stufe
de lână și de spălat.
Zefir frumos 60 cm. lat cu
13 cr.
Cămăși de damă frumoase
de șifon spălate, cu 95,
1.20, 1.38 cr.

Delainuri de spălat fru-
moase 19, 23 cr.
Prosoape fine de frotat 65,
75, 1.10 cr.
Bluse frumoase brodate 88,
1.20 cr.
Ciorapi fini de ață ajour
65, 75, 85 cr.
Cămăși de zefir englezesc
fabricația proprie cu 1.85 cr
1/4 duzină ciorapi bărbă-
tești 50 cr.
Cravate elegante de pichet
1/4 duzină 50 cr.

Ismene scurte 56, 75 cr.

Mănuși de ață și de mătase lungi, perechea
cu 25, 35, 45, 55 cr. în sus.

Umbrele de ploaie și soare fine.

Lucruri de mână imprimate și începute cu toate prețurile
convenabile.

Prăvălia centrală în Budapesta: Ferenciek tere
4, și Egyetem-tér 5.